

Participatiebeleid Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg

titel Participatiebeleid Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg
subtitel
datum AB 24 november 2021
versie 0.9
status Definitief
zaaknr. 2017-Z8564
documentnr. 2021-D29601

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van J Naus
in samenwerking met:

naam	functie	rol
C. Jeuriens	Projectmanager interne projecten	projectmanagement
Y. Eggels	Adviseur juridische zaken	juridisch
I. Smits	Omgevingsmanager	Projecten watersysteem
J. Driessen	WBL	Contactpersoon WBL
S. Timmers	Adviseur waterkering	Projecten HWBP
J. Oude Hengel	Senior Adviseur Communicatie	Communicatie
M. Lensink	Strategisch planadviseur	Beleidsontwikkeling
G. Muijres	Adviseur vergunningen	VTH
K. Heuts	Adviseur communicatie	Communicatie
B. Hessing	Strategisch adviseur	Strategie

Dit document is vrijgegeven door Har Frenken en Karlijn van der Graaf

Inhoudsopgave

1.	Participatie in de Omgevingswet	4
2.	Eigen visie op participatie en ambitie participatieniveau	6
2.1	Visie	6
2.2	Ambities	7
3	De rollen van Waterschap Limburg bij participatie	9
3.1	Waterschap Limburg in de rol van initiatiefnemer	9
3.1.1	Algemene kaders	9
3.1.2	Projecten: Projectbesluit en vergunning eigen dienst	11
3.1.3	Regelgeving: Waterschapsverordening	12
3.1.4	Beleid: Waterbeheerprogramma en (beleids-)nota's	13
3.2	Waterschap Limburg in de rol van vergunningverlener	14
3.3	Waterschap Limburg in de rol van participant	15
4	Serviceniveau aan participanten	17
4.1	Betrekken van inwoners met potentiële achterstandspositie	17
4.2	Gelijke informatiepositie en digitale participatie	18
5	Evaluatie participatie en verbetering	20
	Bijlage 1 Participatieladder	21
	Bijlage 2 Wetgeving over participatie	22
	Bijlage 3 Wettelijk instrumentarium Omgevingswet en vereisten participatie o.b.v. informatieblad Participatie in de Omgevingswet, min BZK	25

1. Participatie in de Omgevingswet

Samen één

Dit beleidskader is van toepassing op Waterschap Limburg (WL) en Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en maakt voor beide nauw aan elkaar verbonden organisaties helder hoe met participatie wordt omgegaan. Voor de leesbaarheid spreken we van één naam: Waterschap. Daar waar Waterschap Limburg staat kan dat dus ook gelezen worden als Waterschapsbedrijf Limburg.

Het algemeen bestuur van Waterschap Limburg stelt integraal Participatiebeleid voor WL en WBL vast.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking en heeft participatie als belangrijke pijler. De huidige werkwijze met betrekking tot participatie voldoet op veel punten al aan de vereisten uit de Omgevingswet. In principe continueren we met deze uitgangspunten onze huidige werkwijze en vullen deze aan en verankeren dit juridisch waar de wet dit eist. Aan de andere kant biedt de Omgevingswet meer ruimte voor initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en zal Waterschap Limburg vaak gevraagd worden om te participeren.

De Omgevingswet verstaat onder participatie: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van inwoners, bedrijven, andere overheden en maatschappelijke organisaties bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit' om te komen tot meer draagvlak en betere besluiten. Het vormgeven van participatie in een vroegtijdig stadium is een middel om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen.

Samengevat wordt op deze manier de positie van de omgeving bij de besluitvorming versterkt en ruimte geboden aan initiatieven.¹

Rollen ten aanzien van participatie

Dit participatiebeleid behandelt een drietal rollen ten aanzien van participatie.

1. Waterschap Limburg in de rol van initiatiefnemer en organiseert participatie bij de eigen initiatieven, regelgeving en beleidsontwikkeling, bijvoorbeeld bij beleid met betrekking tot recreatief medegebruik of het aanleggen van een natte ecologische zone;
  2. Waterschap Limburg in de rol van bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten. In dit geval is de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor het participatieproces;
  3. Waterschap Limburg als participant (een participatieve rol bij een initiatief van anderen).
- De regelgeving op grond van de Omgevingswet stelt regels voor participatie voor de rollen genoemd onder 1 en 2. Participatie is verplicht voor het wettelijk instrumentarium. Voor het waterschap is dat: de waterschapsverordening, het waterbeheerprogramma en

---

¹ Omgevingsbesluit (Nvt), p. 133.

projectbesluiten. Overigens ziet Waterschap Limburg de toepassing van dit Participatiebeleid ruimer dan wat wettelijk verplicht is bij projecten en beleidsnota's.

Naast de regels voor participatie blijven de regels van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (ter inzagelegging met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen) van toepassing op de voorbereiding van het waterbeheerprogramma, de waterschapsverordening, peilbesluiten en projectbesluiten.

Leeswijzer

De visie en ambitie van Waterschap Limburg voor participatie zijn weergegeven in hoofdstuk 2. Dit geeft het kader voor hoe Waterschap Limburg met participatie omgaat in de drie genoemde rollen. De verdere uitwerking van participatie binnen deze drie rollen is beschreven in hoofdstuk 3. Daarbij wordt het verschil uitgewerkt tussen eigen initiatieven, initiatieven van anderen die een omgevingsvergunning van Waterschap Limburg nodig hebben en initiatieven van anderen waarin Waterschap Limburg gevraagd wordt te participeren. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het betrekken van inwoners met een potentiële achterstandspositie, het verzekeren van een gelijke informatiepositie en digitale participatie. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe WL monitoring en evaluatie van participatie en de daarop te baseren verbeteringen mee neemt.

2. Eigen visie op participatie en ambitie participatieniveau

2.1 Visie

Met de omgeving en voor de omgeving. Het motto van WL wordt in dit participatiebeleid als volgt ingekleurd:

- We benaderen en betrekken de omgeving actief, intensief en vroegtijdig.
- We starten trajecten altijd met een ruime blik op de omgeving, waarbij we breed input, wensen en ideeën voor oplossingsrichtingen ophalen.
- Dit wordt vaak gevolgd door verdere planuitwerking met gedetailleerdere participatiewerkvormen.
- We helpen onze omgeving met een participatiehandreiking, die ze kunnen gebruiken bij hun initiatieven.
- We streven ernaar om, vanuit onze rol en bijbehorende taken, deel te nemen als participant.

Binnen de werkwijze voor participatie bij en van Waterschap Limburg gelden de volgende 3 algemene uitgangspunten:

- Waterschap Limburg treedt **duidelijk, transparant en betrouwbaar** naar buiten toe.
- Participatie is **maatwerk**: er is geen standaard manier waarop participatie plaatsvindt.
- Het managen van de **verwachtingen** van participanten bij de start van het participatieproces is essentieel: hoe ziet het proces eruit, wat is de status van de inbreng van betrokkenen en wie besluit wanneer waarover?

Participatie volgens deze uitgangspunten vraagt om een zorgvuldig proces. Elk door het waterschap zelf uitgevoerde participatieproces zal volgens dezelfde werkwijze verlopen:

- Verkennen van een initiatief, met als resultaat onder meer helderheid over de rol en belangen van Waterschap Limburg en de gevolgen van dat initiatief voor de omgeving;
- Vormgeven van het participatieproces, door Waterschap Limburg of door een initiatiefnemer;
- Uitvoeren van het participatieproces;
- Uitkomst van het participatieproces wordt gemotiveerd meegenomen in de besluitvorming;
- Monitoring van en verantwoording over participatieproces;
- Evaluatie

Voorafgaande aan het opstellen van het participatietraject voeren we een stakeholderanalyse uit om te bepalen welke groeperingen/omgeving met name moeten worden betrokken binnen het participatietraject.

2.2 Ambities

Wij zijn een waterschap dat:

- proactief en betrouwbaar is, door een open dialoog aan te gaan met belanghebbenden (de inwoners, bedrijven, agrariërs, natuur- en terreinbeheerders en medeoverheden op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau) om beleid en projecten te formuleren en via co-creatie vorm te geven;
- afwegingen en besluiten inzichtelijk en transparant maakt;
- actief werkt aan draagvlak en samenwerking voor beleidsontwikkeling, uitvoering van maatregelen en verbetertrajecten;
- verantwoordelijkheden deelt en samenwerkt met gemeenten, provincie en het Rijk;
- werk maakt van bestuurlijke vernieuwing, waarin volop ruimte is voor samenspraak en (burger- en overheids)participatie;
- Kostenbewustzijn, zodat we een betaalbaar waterschap blijven en onze ambities haalbaar zijn.

Deze ambities uit het bestuursprogramma, geven de organisatie ook richting hoe om te gaan met participatie.

Met betrekking tot participatie heeft WL dan ook de volgende meer concrete ambities:

- **Betrekken van belanghebbenden** bij elk initiatief dat impact heeft op de fysieke leefomgeving.
- Voorafgaand aan het opstellen van het participatietraject wordt een **stakeholderanalyse** uitgevoerd om te bepalen welke groeperingen/omgeving betrokken moeten worden binnen het participatietraject.
- Met betrekking tot het voorgenoemde dient een **gedifferentieerde en representatieve** vertegenwoordiging c.q. afspiegeling uit de betreffende omgeving te worden verkregen.
- Met betrekking tot het voorgenoemde geldt dat dit **vroegtijdig** in het traject gebeurt, om zodoende tijdig een juist zicht te krijgen op de inbreng en belangen van derden.
- In het geval van een projectbesluit wordt bij de start een '**kennisgeving participatie**' gedaan. Zie paragraaf 3.3.1. voor een verdere toelichting.

- Afhankelijk van de beïnvloedingsruimte voor belanghebbenden binnen het initiatief wordt gekozen voor een **passend participatieniveau** ofwel voor een van de treden van de participatieladder. De trede (mee)beslissen als uiterste wordt niet gehanteerd. Voor de trede informeren geldt dat deze in principe in combinatie met een van de andere tredes wordt ingezet. Zie hiervoor de onderstaande figuur (naast deze opsomming). Op welke manier het participatieresultaat wordt meegewogen in het uiteindelijke plan, wordt aan de voorkant meegegeven in het participatieplan dat voorafgaande aan het participatietraject wordt bekendgemaakt;
- In een **participatieparagraaf** bij de besluitvorming beschrijven we per initiatief hoe het participatieproces is doorlopen met onderbouwing voor de gemaakte keuzes.
- In het kader van participatie **werken we samen met gemeente(n)**. Als er sprake is van een gezamenlijk besluit met impact² op de fysieke leefomgeving door gemeente en Waterschap Limburg is het wenselijk het participatietraject gezamenlijk vorm te geven;
- Bij de besluitvorming wordt beschreven hoe belanghebbenden zijn betrokken, wat er met de resultaten van de participatie is gedaan en hoe invulling is gegeven aan het eigen participatiebeleid (**motiveringsplicht**).

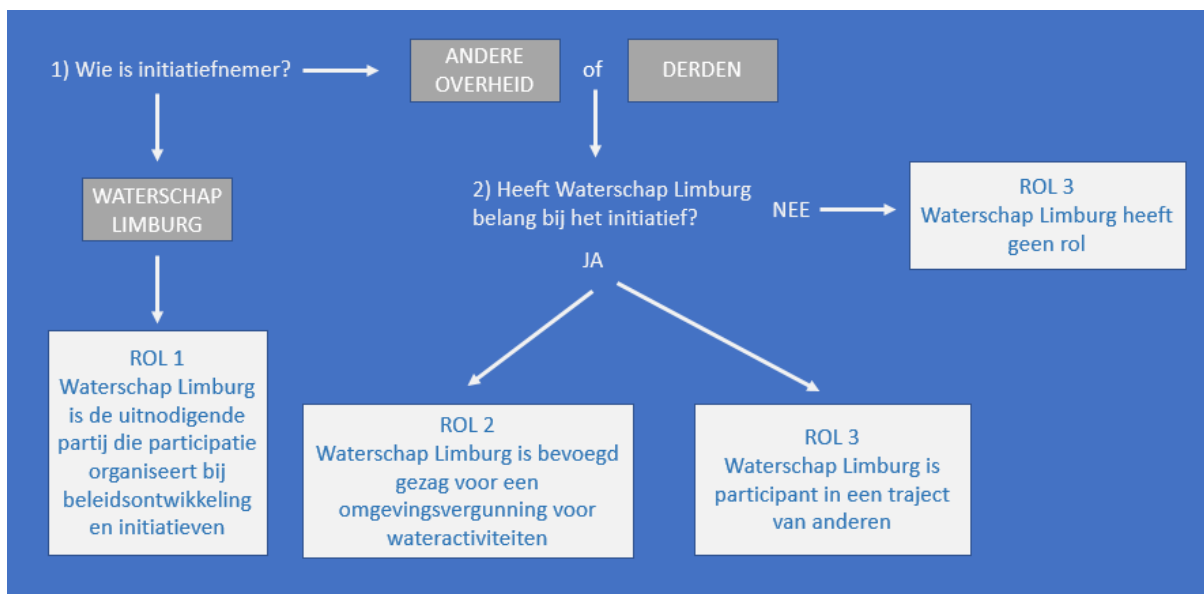
WL zoekt, als initiatiefnemer, altijd naar gezamenlijke participatie met ketenpartners/andere overheden, waarbij het uitgangspunt zou moeten zijn dat het overheidsorgaan dat het besluit moet nemen, de participatie organiseert.

In het volgende hoofdstuk wordt toegelicht hoe Waterschap Limburg haar ambities verder invulling geeft, binnen haar 3 mogelijke rollen die zij als organisatie op het vlak van participatie kan innemen.

² (1) hier en nu, (2) later-lange termijn en (3) elders

3 De rollen van Waterschap Limburg bij participatie

3.1 Waterschap Limburg in de rol van initiatiefnemer

In de omgevingswet is voor 3 instrumenten van het waterschap richting gegeven hoe participatie ingevuld moet worden. Dit is het waterbeheerprogramma, de waterschapsverordening en het projectbesluit.

Voor andere beleidsstukken is geen wettelijke participatie plicht.

3.1.1 Algemene kaders

In onderstaande tabel is aangegeven wat de wettelijke kaders voor participatie zijn met betrekking tot de volgende besluiten per instrument:

Projectbesluit

Kennisgeving. Het bevoegd gezag doet uiterlijk bij de start van de verkenning voor het projectbesluit een 'kennisgeving participatie'. In de kennisgeving van de wijze waarop inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zullen worden betrokken wordt in ieder geval aangegeven wie worden betrokken, waarover zij worden betrokken, wanneer zij worden betrokken, wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer en waar aanvullende informatie beschikbaar is. Bij het voornemen stelt het bevoegd gezag met het oog op de verkenning een ieder in de gelegenheid, binnen een door hem te stellen termijn, mogelijke oplossingen voor de opgave aan te dragen. Het bevoegd gezag geeft daarbij uitgangspunten aan voor het redelijkerwijs in beschouwing nemen van die oplossingen.

Motiveringsplicht. Zowel voor de voorkeursbeslissing² als voor het projectbesluit geldt een motiveringsplicht. Het bevoegd gezag geeft hierbij aan hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen.

Omgevingswet (art. 5.47 lid 3 en 5.51) en Omgevingsbesluit (art. 5.3 en 5.5 lid 2)

Waterschapsverordening

Motiveringsplicht. Bij het vaststellen van de waterschapsverordening wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn en op welke wijze invulling is gegeven aan het eigen participatiebeleid.

Omgevingsbesluit (art. 10.3a)

Water Beheer Programma (WBP)

Motiveringsplicht. Bij het vaststellen van een programma door het algemeen bestuur van het waterschap wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken, wat de resultaten daarvan zijn en hoe invulling gegeven is aan het eigen participatiebeleid.

Omgevingsbesluit (art. 10.8)

(Beleids)nota's

Geen kaders.

Om als waterschap heldere en transparante besluitvorming te organiseren zowel voor het AB als voor mede-overheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven is het wenselijk dat volgens vastgelegde processtappen en uitgangspunten de afweging wordt gemaakt of en hoe participatie plaatsvindt.

Als het waterschap zelf initiatiefnemer is van projecten of beleid dan wordt bij de start van het beleidstraject of project de keuze gemaakt op welke wijze participatie zal worden ingezet. Door publicatie van de participatieplannen vooraf stellen we partijen in staat om aan de voorkant aan te sluiten op het participatietraject.

De wijze van participatie (wie wordt wanneer betrokken en waarover kan worden meegedacht) is afhankelijk van de impact die het project op de omgeving heeft en welke afwegingen er nog kunnen worden gemaakt.

Dit gebeurt op basis van een analyse van het voorgenomen project/beleid. We onderkennen verschillende categorieën projecten en soorten beleidsnotities o.a.: zeer eenvoudige projecten (omgeving wordt niet of nauwelijks geraakt bijv. vervangen bestaande duiker), gemiddelde projecten (omgeving wordt geraakt maar impact is desondanks beperkt voor het grootste deel van de omgeving) en projecten met veel impact (zoals een dijkverlegging).

Er kunnen door het DB eenvoudige kaders worden gegeven waaruit blijkt onder welke categorie een project valt. Hiermee wordt dan richting gegeven aan de ambtelijke organisatie die zelf in gelegenheid is om invulling te geven aan het participatieproces rekening houdend met de slogan “met de omgeving en voor de omgeving”. Uiteraard zal maatwerk mogelijk moeten blijven. De impact van de het project of de beleidsnotities op onze omgeving en onze ketenpartners is bepalend voor de gedifferentieerde participatieve aanpak. Hiervoor is een stakeholderanalyse bij de start van het project en bijbehorende participatie verplicht.

We onderkennen verschillende categorieën projecten en soorten beleidsnotities. Door het DB wordt nadere invulling gegeven aan het participatieproces en de communicatieopgave waarbij een onderscheid wordt gemaakt op basis van de impact van de projecten.

Wettelijke kaders, regelgeving en eerder vastgesteld beleid zijn geen onderdeel van het participatieproces van een project. Onderzoekresultaten en onderliggende methodieken en modellen zijn in principe randvoorwaardelijk en staan bij voorkeur niet meer ter discussie.

Per project geeft het DB vooraf randvoorwaarden aan participatie mee.

Andere kaders, waarmee rekening moet worden gehouden, worden aan de voorkant meegegeven. Op het moment dat er weinig tot geen ruimte is in de keuzes binnen een project, heeft een participatieproces geen toegevoegde waarde en kan het zelfs averechts werken. Het kan zijn dat de omgeving dan alleen over zaken wordt geïnformeerd.

Belangrijkste uitgangspunten voor deze randvoorwaarden zijn:

- De Juiste verwachtingen scheppen
- Meekoppelkansen en co-creatie mogelijk maken
- Eigen doelen WL zijn bepalend
- Participatieladder toepassen conform ambitie
- Budget voor participatie aanwezig
- Financiële kaders uit de (meerjaren-)begroting zijn bepalend
- Vooraf aangeven binnen welke kaders participanten mee kunnen denken
- Geen voorkeursbehandelingen

3.1.2 Projecten: Projectbesluit en vergunning eigen dienst

Het waterschap moet het projectbesluit als instrument inzetten wanneer het een project aan de primaire waterkeringen betreft. In alle andere projecten heeft WL de keuze om het projectbesluit in te zetten. Hiervoor is door het Dagelijks Bestuur van WL een afwegingskader vastgesteld. Wanneer het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg er voor kiest om de projecten bestuursrechtelijk vast te stellen met een vergunning eigen dienst dan gelden de strikte eisen van kennisgeving, verkenning en participatieplannen niet. Een vergunning eigen dienst is een vergunning die Waterschap Limburg aan de eigen projectorganisatie van WL verleent voor de middelgrote en kleinere watersysteemprojecten. Hierbij is WL natuurlijk net als ieder andere initiatiefnemer zelf verantwoordelijk voor de gevoerde participatie.

Waterschap Limburg hanteert een vergelijkbare participatie aanpak, zoals bij het projectbesluit, wanneer het project bestuursrechtelijk met een vergunning eigen dienst wordt geregeld.

Bij de start van het project, de verkenning, staat echter niet altijd vast of het Waterschap het project gaat vaststellen met een projectbesluit of een vergunning eigen dienst. Dit is afhankelijk van de verkenning, de inbreng tijdens het participatietraject en de eventuele meekoppelkansen. Vanwege de wettelijke eisen aan onder andere participatie bij het projectbesluit, start WL het project (dat in het afwegingskader voor een projectbesluit in aanmerking komt) altijd met de gedachte dat het einddoel een projectbesluit kan zijn. Hierdoor voldoet de gevoerde procedure aan de eisen mocht dit zover komen. Voor de projecten die uiteindelijk met een vergunning eigen dienst worden vastgesteld betekent dit dat deze ook gestart worden met een kennisgeving verkenning en participatie. Ook worden voor de projecten participatieplannen opgesteld en met de omgeving gedeeld. Participatieplannen van de samenwerkende ketenpartners worden op elkaar afgestemd om zo voor de omgeving eenduidig te zijn.

Waterschap Limburg hecht veel waarde aan de opvatting: “Wil je betrokken mensen, betrek ze dan!” Binnen Waterschap Limburg gaan we uit van co-creatie, co-realisatie en co-beheer. We kunnen het immers niet alleen, we hebben mensen, ideeën en middelen nodig om onze opgave te kunnen realiseren. We wijzen onze omgeving ook op hun eigen verantwoordelijkheid; wateroverlast is een gezamenlijk probleem, niet het probleem van het waterschap, de gemeente of wie dan ook. Iedereen draagt zijn of haar steentje bij, hoe klein of groot dan ook.

WL bekijkt per gebiedsproject (per fase) welke vorm en welke trede van participatie het beste is en welke middelen en werkvormen daar het beste bij passen, zowel offline als online. Communicatie stimuleert daarbij om innovatief te denken en innovatieve werkvormen te gebruiken. Bij projecten zal het niveau raadplegen, adviseren of co-creëren zijn. Als het gaat om co-creëren zullen de randvoorwaarden en spelregels waarbinnen deze participatie plaatsvindt aan de voorkant duidelijk zijn afgebakend. De onderstaande vragen kunnen helpen bij het bepalen van de mate van participatie die wordt toegepast:

1. Wat is de impact van een bepaald initiatief of beleid op de leefomgeving?
2. Wat is de ruimte voor participatie?
3. Wat is het doel van de participatie?
4. Welke randvoorwaarden op gebied van tijd, geld en capaciteit geven we mee?

3.1.3 Regelgeving: Waterschapsverordening

Om de taak van waterbeheerder goed te kunnen uitvoeren, wordt door het waterschap regelgeving opgesteld. Alle regels van het waterschap die nodig zijn om het watersysteem binnen het beheersgebied te beschermen zijn opgenomen in de waterschapsverordening.

Op grond van de Omgevingswet is het opstellen van een waterschapsverordening verplicht. Daarbij is beschreven op welke wijze participatie toegepast moet worden. Het waterschap moet aangegeven *hoe* inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen betrokken zijn bij de voorbereiding van de verordening en wat de resultaten daarvan zijn (motiveringsplicht). De

Omgevingswet schrijft niet voor welke vorm van participatie toegepast dient te worden. Het is afhankelijk van de aard, omvang en de impact van de verordening wie er betrokken wordt en op welke manier dit gebeurt.

In het algemeen geldt dat het van belang is om de omgeving vroegtijdig te betrekken bij het opstellen van nieuwe regelgeving. Op deze wijze kan de inbreng van de omgeving meegewogen worden. Daarnaast kan dit het draagvlak vergroten en procedures worden voorkomen. Behalve voor het opstellen van de waterschapsverordening op grond van de Omgevingswet gelden er geen regels voor participatie bij het opstellen van regelgeving.

Of participatie zal worden toegepast en in welke vorm zal worden bepaald door de impact van de regels. Het betreft daarmee maatwerk.

Is het waterschap voornemens geheel nieuwe regels op te stellen? In dit geval kan er voor gekozen worden om vooraf bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten te organiseren.

Betreft het bestaande regels die slechts op punten wordt aangepast waardoor er geen of nauwelijks impact op de leefomgeving/omwonenden is? Dan kan worden volstaan met inspraak en kan participatie als zodanig achterwege blijven.

In de participatieverordening van Waterschap Limburg is terug te vinden in welke gevallen inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van regelgeving of andere te nemen besluiten. De participatieverordening vloeit voort uit het participatiebeleid.

Indien er sprake is van inspraak zullen de regels zoals opgenomen in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht worden toegepast (uniforme openbare voorbereidingsprocedure). Dit betekent dat eerst een ontwerpbesluit zal worden opgesteld waartegen officiële zienswijzen kunnen worden ingediend.

Daar waar participatie start aan de voorkant bij de voorbereiding van een besluit, biedt inspraak de mogelijkheid om gedurende het besluitvormingstraject inbreng te leveren in de vorm van een zienswijze. Omdat de inspraakprocedure is vastgelegd in de wet heeft deze een formele status. De inhoud van de zienswijzen moet meegewogen worden bij het nemen van het definitieve besluit.

3.1.4   Beleid: Waterbeheerprogramma en (beleids-)nota's

Het waterschap stelde in 2021 het waterbeheerprogramma 2022-2027 vast. Bij het proces voor het opstellen van het waterbeheerprogramma liepen we al vooruit op de invoering van de omgevingswet. Er is uitgebreid in de samenleving opgehaald, via de zgn omgevingsreis welke belangen en wensen er rondom water zijn. Hiermee zijn we verder gegaan dan de motiveringsverplichting op grond van de Omgevingswet voor participatie verplicht is. Voor andere beleidsstukken is geen wettelijke participatie plicht opgenomen in de Omgevingswet. Toch wil Waterschap Limburg ook bij de totstandkoming van beleidsstukken haar omgeving op een participatieve wijze betrekken.

We onderkennen ook verschillende soorten beleidsnotities. Afhankelijk van de impact die het beleid op de omgeving heeft, wordt de participatie daarop aangepast.

Het beleid dat wordt vastgesteld is zeer verschillend, zowel in de gevolgen die het heeft voor de omgeving als de keuzes die er mogelijk zijn. In een deel van het beleid gaat het om uitvoering van

wettelijke doelen en is de speelruimte beperkt. Ook de impact van de beleidsnotities op onze omgeving en onze ketenpartners is bepalend voor de keuze van de participatie-aanpak. Hiervoor is een stakeholderanalyse bij de start van de beleidsvorming en bijbehorende participatie verplicht. De volgende vragen kunnen dan aan bod komen:

5. Wat is de impact van een bepaald initiatief of beleid op de leefomgeving?
Bij beleid dat een grotere invloed heeft op de leefomgeving is participatie met een bredere groep stakeholders logischer dan bij beleid dat slechts invloed heeft op heel specifieke partijen
6. Wat is de ruimte voor participatie?
Bij de keuze van de wijze van participatie is het belangrijk de randvoorwaarden en waar wel of niet op geparticipeerd kan worden goed vast te leggen en kenbaar te maken aan de participanten. (participatieladder; in het algemeen zal bij beleid het niveau van de participatie raadplegen of adviseren zijn.)
7. Wat is het doel van de participatie?
Mogelijke doelen zijn:
  - Inzicht in belangen en/wensen van betrokkenen
  - Inzicht in mogelijkheden om tegemoet te komen aan wensen of belangen
  - Deskundigheid betrekken (het plan wordt er inhoudelijk beter van)
  - Betrokkenheid/eigenaarschap creëren
  - Draagvlak peilen
8. Welke randvoorwaarden op gebied van tijd, geld en capaciteit geven we mee?

In de beleids- of projectfase wordt de participatie afhankelijk van de gemaakte keuze verder uitgewerkt in participatie -aanpak en vervolgens uitgevoerd.

Bij de uiteindelijke vaststelling van het beleidsdocument wordt aangegeven hoe de resultaten van de participatie zijn verwerkt

3.2 Waterschap Limburg in de rol van vergunningverlener

In de rol van bevoegd gezag bij vergunningverlening wil Waterschap Limburg participatie stimuleren bij de initiatiefnemer. Dit doet Waterschap Limburg vroegtijdig tijdens vooroverleggen die plaatsvinden met het cluster vergunningen, maar ook nog eerder met de gebiedsadviseurs. Daarbij wordt gewezen op het belang van participatie en een handreiking (die in samenwerking en afstemming met gemeenten is opgesteld) uitgereikt aan de initiatiefnemer. De initiatiefnemer is vervolgens zelf verantwoordelijk voor het organiseren van participatie. Wel geeft WL in ieder geval advies over het gevolgde participatie traject en wijst Waterschap Limburg de initiatiefnemer op de risico's van toename van bezwaren en beroepen tegen besluiten van het waterschap als de omgeving niet goed is meegenomen bij de plannen van de initiatiefnemer. Verder vormt dit geen onderdeel van de belangenafweging.

Conform de wet blijft de initiatiefnemer, zijnde de vergunningaanvrager, verantwoordelijk voor de participatie en het aanleveren van de opbrengst hiervan. Dit doet het waterschap niet voor hen.

Als de aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt ingediend, geldt op basis van artikel 7.4 Omgevingsregeling de volgende verplichting voor de aanvrager:

- Bij de aanvraag wordt aangegeven of inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken.
- Als inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken, worden gegevens verstrekt over hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

Verder kunnen in de Waterschapsverordening regels worden gesteld over de door de aanvrager van een omgevingsvergunning te verstrekken gegevens en bescheiden (art. 16.55 Omgevingswet).

Vergunningen (VTH) zal via de aanvraag nagaan of en zo ja op welke wijze participatie heeft plaatsgevonden en kennis nemen van de op die wijze verkregen informatie. Deze informatie wordt meegenomen bij het beoordelen van de aanvraag. Vergunningen (VTH) gaat daarbij geen oordeel geven over de wijze waarop door de initiatiefnemer invulling is gegeven aan de participatie. Het niet organiseren van participatie is geen weigeringsgrond voor een vergunning. Wel kan daardoor informatie ontbreken voor een zorgvuldige afweging. In dat geval kan Waterschap Limburg de initiatiefnemer/aanvrager om meer informatie vragen, de vergunningaanvraag is dan onvolledig.

Wanneer de initiatiefnemer voor zijn activiteiten zowel bij het waterschap als bij een ander bevoegd gezag een aanvraag voor een omgevingsvergunning indient, is het participatiebeleid van dat bevoegd gezag eveneens bepalend voor de door hem uit te voeren participatie.

Waterschap Limburg continueert in haar rol als vergunningverlener de huidige werkwijze.

Daarnaast kan Waterschap Limburg desgewenst zelf een aanvullend proces starten om belanghebbenden te horen via toepassing van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarmee wordt de huidige werkwijze gecontinueerd. Waar ook nu reeds de korte procedure wordt toegepast, maar gezien de omstandigheden van de activiteit het waterschap wel bekend is met de aanwezigheid van bedenkingen in de omgeving, wordt indien nodig een verkort zienswijze traject ingezet om de belangen van derden in beeld te brengen. Daarbij zendt Waterschap Limburg gericht een conceptbesluit aan derden om hun de gelegenheid te geven een zienswijze in te dienen.

Waterschap Limburg neemt bij de belangenafweging als vergunningverlener alleen de resultaten mee uit de participatie, die is uitgevoerd en aangeleverd door de initiatiefnemer.

3.3 Waterschap Limburg in de rol van participant

Om ons heen worden veel initiatieven ontplooid en plannen geschreven. Van gebiedsontwikkelingen, tot kleine plannen en van omgevingsvisies van gemeenten tot de Povi (Provinciale Omgevingsvisie) en Novi (Nationale Omgevingsvisie). Hoewel Waterschap Limburg niet overal proactief op kan inspringen, denken we waar onze belangen worden geraakt wel mee met en in onze omgeving.

Voor de rol van het waterschap als participant kunnen er verschillende situaties worden onderscheiden;

- Een mede-overheid vraagt ons mee te denken over, mee te doen met een beleid of project.
- Een maatschappelijke organisatie, bewoner of bedrijf vraagt ons mee te denken over- mee te doen met- een beleidstraject/project

WL streeft ernaar om, vanuit haar rol en bijbehorende taken, deel te nemen als participant.

Op basis van verschillende criteria bepaalt Waterschap Limburg of en hoe we aan een dergelijk initiatief participeren.

1. De mate waarin het initiatief de opgaven en doelen van het waterschap raakt.
Zijn er kansen om bepaalde doelen van het waterschap eerder/beter/makkelijker te realiseren (meekoppelkansen) of kan het initiatief belangen van het waterschap schaden, dan zullen we vrijwel altijd participeren.
2. De mate waarin de participatie een claim legt op tijd en capaciteit.
Wanneer het waterschap wordt geraadpleegd, vraagt dit minder tijd/capaciteit dan wanneer een beroep op het waterschap wordt gedaan om mee te doen in een proces van co-creatie.
3. Maatschappelijk belang
Wanneer het initiatief bijdraagt aan een maatschappelijk belangrijke opgave waar het waterschap een bijdrage aan wil leveren zoals bijv. aan energietransitie en duurzaamheid, zal eerder door Waterschap Limburg geparticipeerd worden in het initiatief van de ander.

Op basis van de antwoorden op deze criteria wordt bepaald of we als waterschap meedoen en in welke rol. Of op plannen van derden substantiële invloed wordt uitgeoefend of eventueel zienswijzen worden ingediend is verder aan het dagelijks bestuur. Afhankelijk van de eigen prioriteringen en ruimte binnen de (meerjaren-)begroting kan het dagelijks bestuur opdracht geven om in co-productie eigen projecten aan te haken bij de plannen van derden in onze omgeving.

4 Serviceniveau aan participanten

Waterschap Limburg stelt het geven van een juist serviceniveau aan participanten hoog in het vaandel. Zo vinden wij het belangrijk dat iedereen in de maatschappij in gelegenheid wordt gesteld om door Waterschap Limburg verstrekt informatie te kunnen begrijpen. Om de juiste service te kunnen bereiken werkt Waterschap Limburg onder andere met zgn. klantreizen. Deze en andere methodieken passen wij toe om een goed serviceniveau te kunnen bieden en te behalen.

Ook streeft Waterschap Limburg ernaar om haar uitgaande informatie op B1-taalniveau³ te formuleren, tenzij een specifieke doelgroep een specifiek taalgebruik toelaat. Gespecialiseerde inhoud, zoals bijvoorbeeld informatie over peilgestuurde drainage voor boeren, mag afwijken van taalniveau B1. Zo weet een boer wat hiermee bedoeld is en is deze informatie niet relevant voor andere personen. Alle informatie is bedienbaar, waarneembaar, begrijpelijk en robuust, conform WCAG.

4.1 Betrekken van inwoners met potentiële achterstandspositie

Niet alle inwoners zijn makkelijk te bereiken. Senioren, culturele minderheden, (visueel) gehandicapten, slechthorenden en laaggeletterden, jongeren, arbeidsmigranten; allen dienen ze gelijke kansen te krijgen om informatie tot hen te nemen.

Ook verwachten inwoners en ondernemers tegenwoordig van overheden dat zij via diverse kanalen op één uniforme en klantvriendelijke manier worden bediend. De burger of ondernemer kiest zelf het kanaal dat hem of haar het beste past en verwacht daarbij dat de informatie die per e-mail is aangeleverd bij 'zijn of haar' overheid in een telefoongesprek niet nóg een keer hoeft op te lepelen. In het kader van participatie werkt Waterschap Limburg zowel met fysieke als digitale communicatiekanalen. Vaak worden verschillende kanalen aanvullend op elkaar gebruikt.

Veel mensen met een functiebeperking hebben echter dagelijks problemen met de toegankelijkheid van met name digitale informatie. Daarom zijn er richtlijnen opgesteld voor het toegankelijk maken van digitale kanalen, zoals een website. Deze richtlijnen staan beschreven in WCAG. WCAG staat voor 'Web Content Accessibility Guidelines'. De Wet digitale overheid (Wdo) heeft als doel het regelen van het veilig en betrouwbaar kunnen inloggen voor Nederlandse burgers en bedrijven bij de (semi-)overheid. Met veilig en betrouwbaar inloggen wordt bedoeld dat burgers elektronische identificatiemiddelen (eID) krijgen met een hogere mate van betrouwbaarheid dan het huidige DigiD. Deze identificatiemiddelen geven publieke dienstverleners meer zekerheid over iemands identiteit. De Wdo stelt daarnaast open standaarden verplicht. Hiermee implementeert Nederland de EU richtlijn over toegankelijkheid van overheidswebsites en apps.

---

³ Er zijn 6 taalniveaus: niveau A1 is het laagste niveau en taalniveau C2 is het hoogste. Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. En uit korte, eenvoudige en actieve zinnen. Bron: <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/rijkswebsites/aanbevolen-richtlijnen/taalniveau-b1>)

WL gaat voldoen aan deze Richtlijnen voor Toegankelijkheid van Webcontent (WCAG) en de Wet digitale overheid (Wdo) en conformeert zich aan de afspraken binnen de Unie van Waterschappen (Baseline op orde). De ambitie is om een vertalingsmodule te ontwikkelen op de WL-website voor wettelijke teksten.

De website wordt gemonitord en indien nodig, verbeterd voor visueel gehandicapten. Tot slot borgt Waterschap Limburg met een governance plan voor de website de verantwoordelijkheden voor onder andere de inhoud en bewaking van het taalniveau dat op de website.

WL erkent de diversiteit en geeft gelijke kansen en een gelijke informatiepositie aan inwoners (inclusief inwoners met potentiële achterstandsposities) om te participeren.

4.2 Gelijke informatiepositie en digitale participatie

Elke vorm van interactie en/of participatie sluit sommige mensen uit en anderen in. Dat geldt zowel offline als online, en hangt onder andere samen met voorkeuren, vaardigheden, beschikbare tijd en mobiliteit. Zo is een afgelegen locatie lastig te bereiken voor mensen zonder auto. Een video-platform werkt weer minder goed voor mensen zonder snel internet. En een dialoog via Twitter sluit mensen uit die niet op dat platform zitten. WL stelt zich daarom actief op in het aantrekken van verschillende doelgroepen. Niet iedereen wil op dezelfde manier, in dezelfde mate, online participeren. En niet iedereen wordt op dezelfde manier bereikt. Waterschap Limburg is zich van deze diversiteit goed bewust en probeert zo goed als mogelijk eenieder een gelijke informatiepositie te verschaffen.

WL deelt informatie over projecten in ieder geval digitaal met de omgeving en direct betrokkenen/belanghebbenden.

Waterschap Limburg kijkt lokaal wat de meest gebruikelijke communicatiemiddelen zijn en gebruikt deze met name voor het delen van informatie over de projecten met de omgeving. Er wordt in ieder geval voorzien in digitale informatieverstrekking naast de voor de doelgroep anderzijds geschikte middelen. Door publicatie van de participatieplannen vooraf stellen we partijen in staat om aan de voorkant aan te sluiten op het participatietraject.

Inwoners en bedrijven kunnen bij voorbeeld in projecten participeren door mee te doen op het toekomstige participatieplatform van Waterschap Limburg. Verschillende niveaus van participatie worden in dit platform omarmt.

Het toekomstig digitale participatieplatform van Waterschap Limburg wordt daar waar nodig aangepast, zodat het aansluit op de eisen vanuit de Wet Toegankelijkheid.

Wanneer dit wenselijk is kunnen de digitale berichten van waterschap Limburg via de mailingservice van het waterschap worden gevolgd.

Op de site (<https://www.waterschaplimburg.nl/contact/informatie-maat-per/>) van het waterschap kan men zich aanmelden voor actuele informatie op maat.

Daarnaast is het ook mogelijk om bekendmakingen en mededelingen van het waterschap digitaal te volgen via <https://www.overheid.nl/help/berichten-voor-uw-buurt>.

Vormen van participatie

Participatie, in die zin dat wij als Waterschap Limburg onze omgeving betrekken bij onze initiatieven, regelgeving en beleid, is dus zeker niet nieuw. We kennen nu al de volgende vormen van participatie die naar de toekomst toe steeds meer een digitale of hybride vorm zullen krijgen:

- Voorlichtingsavonden/informatieavonden (waarbij we specifiek aan mensen vragen of ze geïnteresseerd zijn in nieuwsbrieven)
- Overleggen met belangengroepen
- (Online) ontwerpessies en omgevingswerkgroepen
- Discussieplatforms
- Interactieve kaarten
- Keukentafelgesprekken (individueel op een specifieke situatie)
- Lokale kranten, huis-aan-huis flyereren (ook samen met gemeenten)
- Nieuwsbrieven
- Informatie via de website, online platform 'met elkaar'
- Bekendmakingen op overheid.nl
- Reageren op documenten
- Gebiedsprocessen

5 Evaluatie participatie en verbetering

Waterschap Limburg werkt continu aan de verbetering van het projectmatig werken. De verplichtingen voor participatie onder de Omgevingswet nemen we daarin mee. Uiteraard verwerken we toekomstige aanpassingen in wet- en regelgeving of volgend vanuit jurisprudentie in de voor participatie gehanteerde regels.

Het DB gaat conform de besturingsfilosofie over de uitvoering van het door het AB vastgestelde beleid en bepaalt op hoofdlijnen de spelregels rondom participatie. Binnen de organisatie wordt voor borging in de werkinstructies gezorgd.

De monitoring en evaluatie van participatie en de daarop te baseren verbeteringen nemen we mee in de reguliere P&C cyclus van WL.

Kaderstellend - Plan

De hier beschreven uitgangspunten en manier van werken t.a.v. participatie vormen het kader dat het Algemeen Bestuur vaststelt. Binnen dit kader kan de organisatie de participatie vormgeven, passend bij het type proces of project en passend bij de rol van Waterschap Limburg daarin. Door deze kaderstelling is duidelijk wat het AB van Waterschap Limburg verwacht van de organisatie.

Controlerend - Check

De controlerende rol van het Algemeen Bestuur bestaat eruit te bewaken dat Waterschap Limburg volgens de gestelde kaders handelt. Het AB toetst achteraf of volgens het participatiebeleid wordt gewerkt. Daartoe wordt er in de voorstellen aan het AB een participatieparagraaf opgenomen.

WL sluit met betrokkenen na afronding van het project het participatietraject gezamenlijk af.

We kijken achteraf terug of is uitgevoerd wat afgesproken is tijdens het participatietraject. Na de uitvoering van het initiatief bespreken we met elkaar of is voldaan aan de verwachtingen. De omgevingsdialoog is immers een continue proces.

Verder zorgt WL voor het monitoren en evalueren van haar eigen participatiebeleid. Dit betekent concreet dat het Participatiebeleid van WL, zoals beschreven in deze beleidsnotitie, eens per 2 jaar tussentijds geëvalueerd wordt en bepaald wordt of het nog steeds voldoet aan de verwachtingen. Eventuele verbeteringen worden meegenomen in de reguliere P&C cyclus van WL.

Bijlage 1 Participatieladder

Participatieniveaus nader toegelicht

Beslissen: Waterschappen hebben vanuit de wet- en regelgeving specifieke taken toegewezen gekregen. De bevoegdheid overdragen aan andere partijen, of hen laten meebeslissen, is daarom niet aan de orde bij Waterschap Limburg.

Coproduceren: Waterschap Limburg en betrokkenen bepalen samen de agenda en zoeken samen naar oplossingen. Het waterschap verbindt zich aan deze oplossingen in de besluitvorming. De rol van de belanghebbende is samenwerkingspartner.

Adviseren: Het waterschap bepaalt de agenda, maar belanghebbenden kunnen problemen en oplossingen aandragen. Deze ideeën spelen een volwaardige rol bij het ontwikkelen van beleid. Het waterschap verbindt zich in principe aan de resultaten, maar kan bij de uiteindelijke besluitvorming hiervan beargumenteerd afwijken. De rol van de belanghebbende is adviseur.

Raadplegen: Het waterschap bepaalt de agenda, maar ziet belanghebbenden als gesprekspartner. Mening, ervaringen en ideeën worden geïnventariseerd, maar zijn voor het waterschap niet bindend. De rol van de belanghebbende is geconsulteerde.

Informeren: Het waterschap bepaalt de agenda voor de besluitvorming en houdt belanghebbenden op de hoogte. Belanghebbenden hebben geen inbreng.

Bijlage 2 Wetgeving over participatie

De Omgevingswet stelt participatie als een belangrijk uitgangspunt bij besluitvorming over (beleids) initiatieven in de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet wordt uitgegaan van het 'in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het besluitvormingsproces over een project of activiteit'. Dit heeft consequenties voor de manier van opereren van alle overheidsorganisaties zoals gemeenten, provincies en waterschappen.

Vertrouwen is daarbij een belangrijk begrip: vertrouwen geven aan alle belanghebbenden in de omgeving van een project of activiteit, maar ook vertrouwen krijgen als overheid om lokale beslissingen te nemen. Het betrekken van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij besluitvormingsprocessen vergroot het vertrouwen in een rechtvaardig besluit, en draagt daarmee bij aan het vertrouwen in de overheid⁴.

Participatie is één van de centrale pijlers van de Omgevingswet waarmee wordt bijgedragen aan de vier verbeterdoelen van de nieuwe wet:

1. Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak
2. Samenhangende benadering beleid, besluitvorming en regelgeving
3. Versnellen en verbeteren besluitvorming
4. Meer bestuurlijke afwegingsruimte

Door belanghebbenden in een vroegtijdig stadium te betrekken bij plannen in de fysieke leefomgeving ontstaat meer draagvlak en betrokkenheid bij deze plannen, en zorgt de overheid, maar ook de initiatiefnemer ervoor dat de verschillende invalshoeken, belangen en ideeën uit de omgeving vanaf het begin in beeld zijn.

Hieronder volgen teksten van de Omgevingswet, Omgevingsbesluit en Omgevingsregeling over participatie. Een samenvatting is weergegeven in de tabel aan het eind van deze bijlage.

Afdeling 16.3 van de Omgevingswet beschrijft de totstandkomingsprocedures. In diverse artikelen wordt afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht van toepassing verklaard voor de waterschapsverordening (art 16.32), 16.32a voor peilbesluit (art 16.32a), het waterbeheerprogramma (art 16.27) en een projectbesluit (art 16.71). Dit houdt in dat ter inzagelegging verplicht is en zienswijzen kunnen worden ingediend.

Omgevingswet, art. 5.47 lid 3 (voornemen)

Bij het voornemen stelt het bevoegd gezag met het oog op de verkenning een ieder in de gelegenheid, binnen een door hem te stellen termijn, mogelijke oplossingen voor de opgave voor te dragen. Het bevoegd gezag geeft daarbij uitgangspunten aan voor het redelijkerwijs in beschouwing nemen van die oplossingen

Omgevingswet, artikel 5.51 (inhoud projectbesluit)

In het projectbesluit wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en

---

⁴ Memorie van Toelichting Omgevingswet, paragraaf 2.8

bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen.

Omgevingswet artikel 16.55 (aanvraagvereisten)

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze van indienen van de aanvraag om een omgevingsvergunning.
2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de door de aanvrager te verstrekken gegevens en bescheiden.
3. Voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 5.3 of 5.4 kunnen in de waterschapsverordening respectievelijk de omgevingsverordening ook regels worden gesteld over de door de aanvrager te verstrekken gegevens en bescheiden.
4. Voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of een afwijking omgevingsplanactiviteit kunnen in het omgevingsplan ook regels worden gesteld over de door de aanvrager te verstrekken gegevens en bescheiden.
5. De gegevens en bescheiden, bedoeld in het tweede tot en met vierde lid, behoeven niet te worden verstrekt voor zover het bevoegd gezag al over die gegevens of bescheiden beschikt.
6. Op grond van het tweede lid worden in ieder geval regels gesteld over het bij de aanvraag verstrekken van gegevens over participatie van en overleg met derden.
7. De gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit¹⁰ waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is, kan worden ingediend.

Omgevingsbesluit, artikel 5.3 (participatie)

1. In de kennisgeving van de wijze waarop inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zullen worden betrokken, bedoeld in artikel 5.47, vierde lid, van de wet, wordt in ieder geval aangegeven:
  - a. wie worden betrokken;
  - b. waarover zij worden betrokken;
  - c. wanneer zij worden betrokken;
  - d. wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bij het betrekken van deze partijen; en
  - e. waar aanvullende informatie beschikbaar is.
2. De kennisgeving vindt plaats op een door het bevoegd gezag te bepalen geschikte wijze, waardoor het voor de te verkennen opgave in de fysieke leefomgeving relevante publiek zo goed mogelijk wordt bereikt.
3. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de benodigde informatie voor het betrekken van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen op een toegankelijke wijze beschikbaar is. Artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur is van overeenkomstige toepassing

Omgevingsbesluit, artikel 5.5 (inhoud voorkeursbeslissing)

1. Een voorkeursbeslissing vermeldt in ieder geval welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft.

2. In een voorkeursbeslissing wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen

Omgevingsbesluit, artikel 10.3a (motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie waterschapsverordening)

Bij het vaststellen van een waterschapsverordening wordt aangegeven hoe inwoners bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Daarbij wordt aangegeven op welke wijze invulling is gegeven aan het toepasselijke decentrale participatiebeleid

Omgevingsbesluit, artikel 10.8 (motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie programma)

1. Bij het vaststellen van een programma wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.
2. Als een programma wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders, het algemeen bestuur van het waterschap of gedeputeerde staten, wordt daarbij aangegeven op welke wijze invulling is gegeven aan het toepasselijke decentrale participatiebeleid.

Omgevingsregeling, artikel 7.4 (participatie bij aanvraag omgevingsvergunning)

1. Bij de aanvraag wordt aangegeven of inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken.
2. Als inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken, verstrekt de aanvrager bij de aanvraag gegevens over hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

Bijlage 3 Wettelijk instrumentarium Omgevingswet en vereisten participatie o.b.v. informatieblad Participatie in de Omgevingswet, min BZK

Wettelijke instrumenten Omgevingswet	Bevoegd gezag verantwoordelijk voor participatie	Rol Waterschap	Regels participatie	Toelichting
Programma	Provincie, gemeente, waterschap	Initiatiefnemer	Motiveringsplicht	Omgevingsbesluit artikel 10.8
Projectbesluit	Rijk, provincie, waterschap Bevoegd gezag Als een ander dan het bevoegd gezag initiatiefnemer is, kan het participatietraject wel een gezamenlijke actie zijn. Het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bepalen samen de rolverdeling, waarbij het bevoegd gezag uiteindelijk beslist. Het bevoegd gezag geeft in de kennisgeving participatie aan wat de rollen zijn van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer.	Initiatiefnemer	Kennisgeving Motiveringsplicht	Het bevoegd gezag doet uiterlijk bij de start van de verkenning voor het projectbesluit een 'kennisgeving participatie'. In deze kennisgeving staat: - wie worden betrokken, waarover en wanneer; - wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer; - waar aanvullende informatie beschikbaar is. Bij de verkenning mag iedereen mogelijke oplossingen aandragen voor de beschreven opgave. Degene die dit doet, kan het bevoegd gezag vragen om daarover advies te vragen aan een onafhankelijk deskundige. Zowel voor de voorkeursbeslissing als voor het projectbesluit geldt een motiveringsplicht. Het bevoegd gezag geeft hierbij aan hoe belanghebbenden zijn betrokken, wat de resultaten zijn van de verkenning en hoe het eigen participatiebeleid is toegepast. Daarbij wordt ingegaan op de aangedragen oplossingen. Omgevingswet (art. 5.47 lid 3 en 5.51) en Omgevingsbesluit (art. 5.3 en 5.5, lid 2)
Waterschapsverordening	Waterschap	Initiatiefnemer	Motiveringsplicht	Bij het vaststellen van de waterschapsverordening wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn en hoe invulling gegeven is aan het eigen participatiebeleid. Omgevingsbesluit artikel 10.3a